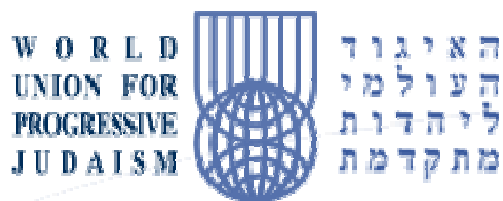

5776

Torah from Around the World

Bedenk altijd: vreugde is niet iets bijkomstigs in je spirituele zoeken. Het is van levensbelang.

Rabbi Nachman van Bratzlav

Sjabbat 1 oktober 2016 / 28 elloel, Nitzavim, Dewariem/Deuteronomium 29:9 – 30:20

Tanach: blz. 410

Haftara: Jesjaja 61:10 – 63:9

Tanach: blz. 905 - 907

Commentaar: Rabbijn Rabbi Amy R. Perlin is de Senior Rabbi van de Temple B'nai Shalom kehilla in Fairfax Station, Virginia. Ze was de eerste vrouwelijke rabbijn die zelf een Joodse Gemeente stichtte. Ze behaalde zowel een graad in Midden Oosterse Studies als in Hebreeuwse literatuur en promoveerde in 2007.

Vertaler: Tamarah Benima

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Gun jezelf leiding, vrede en rust

Alle joodse losse eindjes komen uiteindelijk elk jaar bij elkaar. Het is de laatste Sjabbat van dit jaar. We zijn bijna bij het einde van de Tora, nog slechts vijf hoofdstukken moeten er worden gelezen. Het oude jaar komt ten einde. Over slechts enkele dagen komen we naar de synagoge voor Rosj Hasjana; we zoeken leiding en richting bij het begin van een nieuw jaar. Als we een aantal passages in Dewariem/ Deuteronomium als onze GPS voor het leven nemen, waar leidt de sidra van deze week ons dan naar toe? Hoeveel mogelijkheden krijgen we aangereikt voor dit laatste stuk van onze reis?

Het antwoord in Dewariem 30:11-14 is dat we niet per vliegtuig of per raket hoeven te reizen, en dat we ook geen cruise hoeven te boeken. De reisaanwijzingen voor een nieuw jaar zijn dichterbij te vinden dan we denken: „De geboden die ik u vandaag heb gegeven, zijn niet te wonderlijk voor u, en niet ver verwijderd. Ze zijn niet in de hemel, dus u hoeft niet te zeggen: ‘Wie stijgt er voor ons naar de hemel om ze daar voor ons te halen opdat we [ze] zullen horen en ernaar zullen handelen?’ Ze zijn niet aan de overzijde van de zee, dus u hoeft niet te zeggen: ‘Wie steekt er voor ons de zee over om ze daar voor ons te halen, opdat we [ze] zullen horen en ernaar zullen handelen. Maar u zeer nabij is deze zaak, in uw mond en in uw hart, om haar te doen.’ [Letterlijk: ‘dawar’, wat vertaald kan worden als ‘woord’, ‘ding’, ‘zaak’, en hier ook als aanduiding van de mitswot, red.]

Ik ben dol op die zinsnede: ‘u zeer nabij is deze zaak’. Maar ik vraag me wel af: Wat betekent het dat iets ons nabij is? Bij een onbekende auteur vond ik een passage die voor mij het antwoord op de vraag geeft. In de rabbijnse literatuur vinden we een interessant verhaal dat wordt toegeschreven aan rabbi Josjoea ben Chananja. Op een keer was rabbi Josjoea op weg en wist niet hoe hij bij een onbekende stad moest komen. Hij ontmoette een jonge jongen op een kruising. Ik stel me voor dat de jongen sterk te vergelijken was met de vogelverschrikker in *The Wizard of Oz*. Rabbi Josjoea vroeg: „Waar is de weg naar de stad?” De jongen wees met zijn vinger naar rechts en zei: „Deze weg is nabij en ver.” Hij draaide zich naar links, wees met zijn vinger en zei: „Deze weg is ver en dichtbij.”

Laten we hier even stoppen. Als iemand die dol is op misdaadboeken, weet ik dat de woorden die mensen gebruiken cruciaal zijn voor het oplossen van een misdaadraadsel. ‘Dichtbij en ver’ ... ‘Ver en dichtbij’ – welke weg zou je kiezen?

Rabbi Josjoea ben Chananja was duidelijk geen lid van de Agatha Christie Club. Hij nam de weg naar rechts, de weg waarvan de jongen hem had verteld dat hij ‘dichtbij en ver’ was, denkend dat deze korter was, omdat hij ophield te luisteren na het woord ‘dichtbij’. Maar de rabbijn ontdekte al snel dat deze weg geblokkeerd werd door tuinen met hekken erom heen.

Moe en gefrustreerd keerde rabbi Josjoea terug en vond de jongen die hem de richtingaanwijzingen had gegeven. „Waarom heb je mij verkeerd geleid?” berispte rabbi Josjoea hem knorrig.

„U heeft mijn aanwijzingen niet opgevolgd,” antwoordde de jongen respectvol. „Zei ik niet dat de weg naar rechts *dichtbij en ver* was? Het is de weg die op de kaart dichterbij ligt, maar omdat de tuinen blokkades vormen is hij verder [langer, red.], want hij vereist meer tijd en inspanning om hem af te leggen. Ik zei u dat de andere weg *ver en dichterbij* is. Op de kaart ligt hij verder weg, maar hij is dichterbij [korter, red.] omdat hij open is en zonder hindernissen.” (Babylonische Talmoed, tractaat Eroeivin 53b en Midrasj Echa Rabba 1, geciteerd in *Moments of Transcendence: Inspirational Readings for Rosh Hashana*, red. Dov Peretz Elkins, uitg. Jason Aronson, Northvale, NJ, 1992, blz. 32).

God zegt ons in Dewariem dat de Tora en de mitswot niet ver van ons te vinden zijn: niet in de hemel of aan de overkant van de zee. We lijken vaak op de ongeduldige rabbi Josjoea: we vragen om aanwijzingen en instructies, maar we luisteren er niet echt naar, hoe duidelijk ze ook mogen zijn. Bovendien stellen we niet heel veel vervolgvragen, wat een belangrijk gereedschap is bij het oplossen van een vraagstuk. Te vaak luisteren we niet tot iemand is uitgesproken en beginnen voorbarig te handelen en conclusies te trekken. God zegt niet alleen dat het antwoord „dichtbij jou is”. God vertelt ons feitelijk waar de ongelooflijke gift van de Tora is gesitueerd: „[het is] in jouw mond en in jouw hart, om na te leven.”

Wanneer we naar onze synagogen komen op de Hoge Feestdagen, vragen we vergiffenis voor alle keren dat we met onze mond en met de woorden die we daarmee spraken de lange weg namen: over hekken, door boomgaarden en over andere obstakels. We namen bij het spreken of schrijven niet de Tora als gids, en uiteindelijk nam het allemaal veel langer in beslag omdat de omweg ongedaan moest worden gemaakt, terwijl we het rechte pad van vriendelijkheid, compassie en begrip hadden kunnen nemen.

We zoeken verzoening bij het ingaan van 5777 voor alle keren dat we ons doof hebben gehouden voor het smeken van ons hart om het tijdelijk verlichting te geven, terwijl we wisten dat de Sjabbat ons vrede en rust zou geven. In plaats daarvan namen we de ogenschijnlijk kortere route: doorgaan met ons werk en niet (even) stoppen met onze verantwoordelijkheden, zodat we ons geen tijd gunden voor een Sjabbat van rust. Maar deze ‘shortcut’ heeft uiteindelijk gezorgd voor een leven met een overvolle agenda, dat veel minder vervulling geeft - met weinig persoonlijk of spiritueel resultaat -, ondanks de grote hoeveelheid tijd en energie die we eraan spenderen.

Het naleven [van de mitswot, red.] neemt niet alleen minder tijd, aan het eind van de dag biedt het een betere, meer open weg, met minder obstakels. De Jood die leeft volgens de voorschriften weet dat als je de Tora dichtbij je houdt dat de rechte weg is naar Sjabbat en feestdagen, studie en spiritualiteit, mitswot en daden van gerechtigheid. De mitswot geven betekenis, een doel en een richting aan een leven dat vol zit met stress en worsteling. Als Reform Joden moeten wij eraan worden herinnerd dat een leven dat geleid wordt door de Tora ook voor ons van belang is.

Vaak zijn we als rabbi Josjoea en geven snel de schuld aan degene die de richting aanwijst: God, de rabbijnen, de leraren, de traditie, of de Tora. Maar een modern, authentiek Jodendom is als de jongen op de kruising die, geduldig en liefdevol, aangeeft welke richting we moeten gaan, als we maar zouden luisteren, stilstaan en nadenken en antwoorden zoeken als dingen onduidelijk zijn.

Sjema Jisrael, 'Luister Israel'! De sidra van deze week geeft je richting: neem de weg die veraf is en nabij. Hij is heel dicht bij jou.